

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakoniku o krivičnom postupku („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 i 55/14), u članu 21. stav 1. tačka 2), stav 2. tačka 2) i stav 3. tačka 2) posle reči: „četrdeset godina”, dodaju se reči: „ili kazna doživotnog zatvora”.

Član 2.

U članu 143. stav 1. posle reči: „(član 185. stav 4. Krivičnog zakonika),” dodaju se reči: „primanje mita u obavljanju privredne delatnosti (član 230. stav 2. Krivičnog zakonika), davanje mita u obavljanju privredne delatnosti (član 231. Krivičnog zakonika),”, a broj: „231.” zamenjuje se brojem: „245.”.

Član 3.

U članu 162. stav 1. tačka 2) reči: „falsifikovanje novca (član 223. st. 1. do 3. Krivičnog zakonika), pranje novca (član 231. st. 1. do 4. Krivičnog zakonika), zloupotreba položaja odgovornog lica (član 234. Krivičnog zakonika), zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom (član 234a Krivičnog zakonika), neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga (član 246. st. 1. do 3. Krivičnog zakonika)” zamenjuju se rečima: „zloupotreba položaja odgovornog lica (član 227. Krivičnog zakonika), zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom (član 228. Krivičnog zakonika), primanje mita u obavljanju privredne delatnosti (član 230. Krivičnog zakonika), davanje mita u obavljanju privredne delatnosti (član 231. Krivičnog zakonika), falsifikovanje novca (član 241. st. 1. do 3. Krivičnog zakonika), pranje novca (član 245. st. 1. do 4. Krivičnog zakonika), neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga (član 246. st. 1. do 4. Krivičnog zakonika)”, a reči: „98. st. 3. do 5.” zamenjuju se rečima: „98. st. 2. do 5.”.

Član 4.

U članu 327. stav 2. posle reči: „četrdeset godina” dodaju se reči: „ili kaznu doživotnog zatvora”.

Član 5.

U članu 433. stav 6. i članu 434. stav 3. posle reči: „četrdeset godina” dodaju se reči: „ili kazna doživotnog zatvora”.

Član 6.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, izuzev odredaba čl. 1, 4. i 5. ovog zakona, koje stupaju na snagu 1. decembra 2019. godine.

OBRASLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku sadržan je u članu 97. tačka 2. Ustava kojim je, između ostalog, utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje postupak pred sudovima i drugim državnim organima.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlog za donošenje Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku je potreba usklađivanja ovog zakonika sa izmenama i dopunama Krivičnog zakonika iz 2016. godine, kojima je izmenjena sistematika Glave HHIII tog zakonika – Krivična dela protiv privrede. Takođe, imajući u vidu da sa istovremeno sa ovim Predlogom zakona predlažu izmene i dopune Krivičnog zakonika kojima se propisuje nova kazna (doživotni zatvor), neophodno je intervenisati u određenim članovima Zakonika o krivičnom postupku.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Odredbama čl. 1, 4. i 5. Predloga zakona, zbog predloženog uvođenja kazne doživotnog zatvora, dopunjuju se odredbe člana 21, 327, 433. i 434. Zakonika o krivičnom postupku.

Odredbama čl. 2. i 3. Predloga zakona menjaju se odredbe člana 143. stav 1. i člana 162. stav 1. Zakonika o krivičnom postupku, radi usklađivanja numeracije i naziva krivičnih dela u skladu sa izmenama Glave HHIII Krivičnog zakonika iz 2016. godine.

Članom 6. Predloga zakona određuje se stupanje zakona na snagu, pri čemu je stupanje na snagu odredaba 1, 4. i 5. ovog zakona odloženo do 1. decembra 2019. godine, iz razloga što i predložene izmene i dopune Krivičnog zakonika kojima se uvodi kazna doživotnog zatvora stupaju na snagu 1. decembra 2019. godine.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se zakon donese po hitnom postupku, kako bi se sprečilo nastanak štetnih posledica po rad državnih organa.

PREGLED ODREDBA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU KOJE SE MENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Član 21.

U prvom stepenu sud sudi u veću:

- 1) od jednog sudije i dvoje sudija-porotnika za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora preko osam godina, a do dvadeset godina;
- 2) od dvoje sudija i troje sudija-porotnika za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora od trideset do četrdeset godina ILI KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA;
- 3) od troje sudija za krivična dela za koja je posebnim zakonom određeno da postupa javno tužilaštvo posebne nadležnosti.

U drugom stepenu sud sudi u veću:

- 1) od troje sudija, ako ovim zakonikom nije drugačije određeno;
- 2) od petoro sudija za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora od trideset do četrdeset godina ILI KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA i za krivična dela koja je posebnim zakonom određeno da postupa javno tužilaštvo posebne nadležnosti.

U trećem stepenu sud sudi u veću:

- 1) od troje sudija, ako ovim zakonikom nije drugačije određeno;
- 2) od petoro sudija za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora od trideset do četrdeset godina ILI KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA i za krivična dela koja je posebnim zakonom određeno da postupa javno tužilaštvo posebne nadležnosti.

U veću od troje sudija sud odlučuje o žalbama protiv rešenja sudije za prethodni postupak i drugih rešenja u skladu sa ovim zakonikom, donosi odluke van glavnog pretresa i stavlja predloge u slučajevima predviđenim u ovom zakoniku ili u drugom zakonu.

Vrhovni kasacioni sud odlučuje o zahtevu za zaštitu zakonitosti u veću od petoro sudija.

Ako ovim zakonikom nije drugačije određeno, sud višeg stepena odlučuje u veću od troje sudija i u slučajevima koji nisu predviđeni u st. 1. do 5. ovog člana.

Član 143.

Ako postoje osnovi sumnje da osumnjičeni za krivično delo za koje je propisana kazna zatvora od četiri godine ili teža kazna, odnosno za krivično delo prikazivanje, pribavljanje i posedovanje pornografskog materijala i iskorišćavanje maloletnog lica za pornografiju (član 185. stav 4. Krivičnog zakonika), PRIMANJE MITA U OBAVLJANJU PRIVREDNE DELATNOSTI (ČLAN 230. STAV 2. KRIVIČNOG ZAKONIKA), DAVANJE MITA U OBAVLJANJU PRIVREDNE DELATNOSTI (ČLAN 231. KRIVIČNOG ZAKONIKA), pranje novca (član 231. 245. stav 5. Krivičnog zakonika), trgovina uticajem (član 366. stav 2. Krivičnog zakonika), primanje mita (član 367. stav 4. Krivičnog zakonika) i davanje mita (član 368. stav 2. Krivičnog zakonika) poseduje račune ili obavlja transakcije, organ postupka može odrediti da se izvrši provera računa ili sumnjivih transakcija.

Provera iz stava 1. ovog člana obuhvata:

- 1) pribavljanje podataka;

- 2) nadzor nad sumnjivim transakcijama;
- 3) privremeno obustavljanje sumnjive transakcije.

Član 162.

Pod uslovima iz člana 161. ovog zakonika posebne dokazne radnje mogu se odrediti za sledeća krivična dela:

1) za koja je posebnim zakonom određeno da postupa javno tužilaštvo posebne nadležnosti;

2) teško ubistvo (član 114. Krivičnog zakonika), otmica (član 134. Krivičnog zakonika), prikazivanje, pribavljanje i posedovanje pornografskog materijala i iskorišćavanje maloletnog lica za pornografiju (član 185. st. 2. i 3. Krivičnog zakonika), razbojništvo (član 206. st. 2. i 3. Krivičnog zakonika), iznuda (član 214. stav 4. Krivičnog zakonika), falsifikovanje novca (član 223. st. 1. do 3. Krivičnog zakonika), pranje novca (član 231. st. 1. do 4. Krivičnog zakonika), zloupotreba položaja odgovornog lica (član 234. Krivičnog zakonika), zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom (član 234a Krivičnog zakonika), neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga (član 246. st. 1. do 3. Krivičnog zakonika) ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ODGOVORNOG LICA (ČLAN 227. KRIVIČNOG ZAKONIKA), ZLOUPOTREBA U VEZI SA JAVNOM NABAVKOM (ČLAN 228. KRIVIČNOG ZAKONIKA), PRIMANJE MITA U OBAVLJANJU PRIVREDNE DELATNOSTI (ČLAN 230. KRIVIČNOG ZAKONIKA), DAVANJE MITA U OBAVLJANJU PRIVREDNE DELATNOSTI (ČLAN 231. KRIVIČNOG ZAKONIKA), FALSIFIKOVANJE NOVCA (ČLAN 241. ST. 1. DO 3. KRIVIČNOG ZAKONIKA), PRANJE NOVCA (ČLAN 245. ST. 1. DO 4. KRIVIČNOG ZAKONIKA), NEOVLAŠĆENA PROIZVODNJA I STAVLJANJE U PROMET OPOJNIH DROGA (ČLAN 246. ST. 1. DO 4. KRIVIČNOG ZAKONIKA), ugrožavanje nezavisnosti (član 305. Krivičnog zakonika), ugrožavanje teritorijalne celine (član 307. Krivičnog zakonika), napad na ustavno uređenje (član 308. Krivičnog zakonika), pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja (član 309. Krivičnog zakonika), diverzija (član 313. Krivičnog zakonika), sabotaza (član 314. Krivičnog zakonika), špijunaža (član 315. Krivičnog zakonika), odavanje državne tajne (član 316. Krivičnog zakonika), izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti (član 317. Krivičnog zakonika), povreda teritorijalnog suvereniteta (član 318. Krivičnog zakonika), udruživanje radi protivustavne delatnosti (član 319. Krivičnog zakonika), pripremanje dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Srbije (član 320. Krivičnog zakonika), teška dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Srbije (član 321. Krivičnog zakonika), nedozvoljena proizvodnja, držanje, nošenje i promet oružja i eksplozivnih materija (član 348. stav 3. Krivičnog zakonika), nedozvoljeni prelaz državne granice i krijumčarenje ljudi (član 350. st. 2. i 3. Krivičnog zakonika), zloupotreba službenog položaja (član 359. Krivičnog zakonika), trgovina uticajem (član 366. Krivičnog zakonika), primanje mita (član 367. Krivičnog zakonika), davanje mita (član 368. Krivičnog zakonika), trgovina ljudima (član 388. Krivičnog zakonika), ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom (član 392. Krivičnog zakonika) i krivično delo iz člana 98. st. 3. do 5. 98. ST. 2. DO 5. Zakona o tajnosti podataka;

3) sprečavanje i ometanja dokazivanja (član 336. stav 1. Krivičnog zakonika) ako je učinjeno u vezi sa krivičnim delom iz tač. 1) i 2) ovog stava.

Posebna dokazna radnja iz člana 183. ovog zakonika može se odrediti samo za krivično delo iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

Pod uslovima iz člana 161. ovog zakonika posebna dokazna radnja iz člana 166. ovog zakonika može se odrediti i za sledeća krivična dela: neovlašćeno

iskorišćavanje autorskog dela ili predmeta srodnog prava (član 199. Krivičnog zakonika), oštećenje računarskih podataka i programa (član 298. stav 3. Krivičnog zakonika), računarska sabotaža (član 299. Krivičnog zakonika), računarska prevara (član 301. stav 3. Krivičnog zakonika) i neovlašćeni pristup zaštićenom računaru, računarskoj mreži i elektronskoj obradi podataka (član 302. Krivičnog zakonika).

Član 327.

Javni tužilac i osuđeni mogu zaključiti sporazum o svedočenju, ako je značaj iskaza osuđenog za otkrivanje, dokazivanje ili sprečavanje krivičnih dela iz člana 162. stav 1. tačka 1. ovog zakonika pretežniji od posledica krivičnog dela za koje je osuđen (osuđeni saradnik).

Za osuđenog saradnika ne može biti predloženo lice koje je osuđeno kao organizator organizovane kriminalne grupe niti lice koje je pravnosnažno osuđeno na kaznu zatvora od četrdeset godina ILI KAZNU DOŽIVOTNOG ZATVORA.

Prilikom zaključenja sporazuma iz stava 1. ovog člana osuđeni mora imati branioca (član 74. tačka 8).

Sporazum o svedočenju se sačinjava u pisanom obliku i podnosi se sudu do završetka glavnog pretresa.

Član 433.

Žalbu mogu izjaviti stranke, branilac i oštećeni.

U korist optuženog žalbu mogu izjaviti i njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici života, srodnici po krvi u pravoj liniji, zakonski zastupnik, usvojitelj, usvojenik, brat, sestra i hranitelj, a rok za žalbu teče od dana kada je optuženom, odnosno njegovom braniocu dostavljen prepis presude.

Javni tužilac može izjaviti žalbu kako na štetu, tako i u korist optuženog.

Oštećeni može izjaviti žalbu samo zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka i o dosuđenom imovinskopravnom zahtevu, a ako je javni tužilac preuzeo krivično gonjenje od oštećenog kao tužioca (član 62.) oštećeni može izjaviti žalbu zbog svih osnova zbog kojih se presuda može pobijati.

Žalbu može izjaviti i lice čiji je predmet oduzet ili od koga je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim delom ili imovina proistekla iz krivičnog dela.

Branilac i lica iz stava 2. ovog člana mogu izjaviti žalbu i bez posebnog ovlašćenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje, osim kada je optuženom izrečena kazna zatvora u trajanju od trideset do četrdeset godina ILI KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA.

Ako priznanje optuženog u odnosu na sve tačke optužbe ispunjava pretpostavke iz člana 88. ovog zakona, optuženi, njegov branilac i lica iz stava 2. ovog člana mogu izjaviti žalbu zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja samo u odnosu na činjenice od kojih zavisi odluka o vrsti i meri krivične sankcije.

Član 434.

Optuženi se može odreći prava na žalbu samo pošto mu je presuda dostavljena, a pre toga samo ako su se tužilac i oštećeni koji može izjaviti žalbu zbog svih osnova

(član 433. stav 4.) odrekli prava na žalbu protiv osuđujuće presude kojom optuženom nije izrečena kazna zatvora.

Do donošenja odluke drugostepenog suda, optuženi može odustati od izjavljene žalbe, kao i od žalbe koju su izjavili njegov branilac ili lica iz člana 433. stav 2. ovog zakonika.

Optuženi se ne može odreći prava na žalbu niti odustati od izjavljene žalbe, ako mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od trideset do četrdeset godina ILI KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA.

Tužilac i oštećeni mogu se odreći prava na žalbu odmah po objavljivanju presude pa do isteka roka za izjavljivanje žalbe, a mogu do donošenja odluke drugostepenog suda odustati od izjavljene žalbe.

Odricanje ili odustanak od žalbe ne može se opozvati.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA
SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo pravde

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku

Draft of the Law on amendments and additions to the Criminal procedure Code

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

Odredbama Sporazuma nije dat poseban rok za usklađivanje, već se usklađivanje vrši u skladu sa opštim rokom u skladu sa članom 72. Sporazuma.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

-

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

-

5. Ako ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost Predloga zakona o izmenama i izmenama Zakonika o krivičnom postupku.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

- Ne.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

- Ne.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U toku postupka pripreme ovog zakona, nije ostvarivana saradnja sa Evropskom komisijom, iz razloga što su izmene i dopune Zakonika o krivičnom postupku manjeg obima i predstavljaju usklađivanje sa izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, te, zbog toga, tekst Predloga zakona nije relevantan sa stanovišta prava Evropske unije.